

ירושלים
שולב

במעדה לאנוני
אחיות?!

ארבעה עמודים ליוו את עם ישראל
לאורך ההיסטוריה:

השבוע נעסוק בעמוד הראשון;
עמוד האמונה

בואו נחשוב על זה...

- האם קשה לי לתת אמון?
- האם האמונה נותנת לבן אדם כוח?
- כדי להגיע לאמונה צריך...
- אמונה ללא מעשים. יש דבר כזה?
- למה צריך להאמין? אם בכלל?
- מתי אני נותן אמון באחרים?
- אמונה זו ודאות או בדיוק ההפך?
- קרה לי פעם שהתעוררה בי אמונה בעקבות מקרה מסויים?
- אם אני מאמין במשהו, אני הולך איתו עד הסוף?
- הדבר הראשון שעולה לי לראש כשאני שומע את המילה "אמונה" הוא...
- אני מאמין ש...
- אמונה עבורי היא...
- איזו אמונה מחזיקה אותי ברגע קושי?
- מי שמאמין לא מפחד?
- להאמין בעצמי זה...

בואו נחשוב על זה:

האם ניתן לחיות בלי לתת אמון?

במה אתם נותנים אמון?

מה היה קורה אילו לא היינו נותנים אמון,

איך היו נראים חיינו?

אמונת החקלאי

אמר ריש לקיש:
מאי דכתיב

"והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת"

"אמונת" – זה סדר זרעים (בבלי, שבת ל"א ע"א)
שמאמין בחי עולמים וזורע (ירושלמי)

עצות לזיון:

במה באה לידי ביטוי אמונתו של החקלאי?
מדוע אמונתו של החקלאי מהווה דוגמה לאמונה בכלל?

מגמת האמונה

כשאנו מתבוננים אל האמונה, מתפלאים אנו מאוד על ההרחבה הנפלאה הנמצאת בה: במורד היא מגיעה עד היסוד, ולמעלה היא מרקעת עד גבהי רום – אין אפשרות של מציאות בלי תוכן אמוני המקיימו...

...מגמת האמונה הטהורה היא, השוואת המעשה לתוכן המחשבה, והבאת הרמוניה שלמה ביניהם...

הראי"ה קוק, מאמרי הראי"ה, ב', עמ' 493

עצה למחבה:

מה כוונת הראי"ה בכך שאין מציאות בלי תוכן אמוני?

מבטו של אברהם אבינו

אמר רבי יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום, וראה בירה (בית גדול) אחת דולקת אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם (בראשית רבה ל"ט א').

ראש חושבים:

מה פירוש 'בירה דולקת'?
מהו המשל והנמשל?

בשקפים הבאים נראה מספר הסברים, מוזמנים לדון על הפרשנויות השונות ועל הלקחים הרלוונטיים

הסבר מספר 1 יופי מושלם

היה (אברהם) משוטט בדעתו ואומר: עד מתי אנו משתחווין למעשה ידינו? אין ראוי לעבוד ולהשתחוות אלא לארץ, שהיא מוציאה פירות והיא מחיה אותנו. כיוון שראה, שהיא צריכה לגשמים, ואלמלא שמים נפתחים ומורידים גשמים, לא היתה מצמחת

כלום, חזר ואמר: אין ראוי להשתחוות אלא לשמים. חזר וראה את השמש שהיא מאירה לעולם והיא המגדלת צמחים, אמר: אין ראוי להשתחוות אלא לה. כיוון שראה אותה שהיא שוקעת, אמר: אין זה אלוה. חזר וראה את הירח ואת הכוכבים, שהם מאירין בלילה, אמר: לאלו ראוי להשתחוות. כיוון שעלה עמוד השחר, בטלו כולם, אמר: אין אלו אלוה. והיה מצטער ואומר: אלמלא יש להם מנהיג, מפני מה זה שוקע וזה עולה?

משל למה הדבר דומה: לאחד שהיה מהלך בדרך וראה בירה גדולה וגבוהה, ביקש להיכנס לתוכה, חזר על כל צדדיה ולא מצא פתח, קרא כמה קולות ואין עונה אותו. נשא עיניו וראה כלי צמר אדומים, שהם שטוחין על הגג; אחר כך ראה כלי פשתן לבנים. אמר אותו האיש: וודאי אדם יש בבירה זו, ואילו לא היה בה אדם, למה אלו ניטלין ואלו ניתנין? כיוון שראה אותו בעל הבירה, שהוא מצטער על כך, אמר לו: "למה אתה מצטער? אני הוא בעל הבירה!" (מדרש הגדול).

הסבר מספר 2

עולה באש

כך עברו עשרים דור מאדם הראשון ועד אברם, וכמת דורות מהם שקלקלו מעשיהם, דור אנוש, דור המבול, דור הפלגה, ומתוך דור הפלגה יצא אברהם, התחיל מהרהר בלבו ואמר: תאמר שהעולם בלא מנהיג?

הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני ראשון ואני אחרון אני אדון העולם, לכך נאמר ויאמר ה' אל אברם" (לקח טוב, בראשית י"ב).

עאלה אנחבה:

מה מפתיע את אברהם כאשר הוא רואה שאנשים יכולים לקלקל את מעשיהם?
איזו תשובה הוא מקבל כאשר אלוקים מתגלה אליו?

הסבר מספר 3 רדיפה

ובמדרש ראה בירה דולקת כו' שמעתי מאדוני אבי זקני,
מורי ורבי ז"ל דולקת כמו דלקת אחרי... (שפת אמת,
פרשת לך לך)

חובניק רצע:

לאן אנחנו ממהרים?
מדוע העובדה שהעולם ממחר כל כך הטרידה את
מנוחתו של אברהם אבינו?

למה אברהם? כיצד אמונתו של אברהם שינתה את העולם?

מוזמנים לקרוא יחד את מאמרו הנפלא
של הרב יונתן זקס כאן.

עבר הווה ועתיד

לידע שאותו שברא שמים וארץ הוא לבדו מושל למעלה ולמטה ובד' רוחות העולם, דכתיב "אנכי ה' אלוקיך" וכתוב "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד", ודרשו רבותינו: "אין עוד" אפילו באוויר. לידע פירוש לאפוקי מן הפילוסופים שאומרים שהעולם נהג במזל מאליו ואין לו מנהיג ואפילו קריעת ים סוף ויציאת מצרים וכל הנפלאות שנעשו במזל נעשו ויש לנו להאמין כי שקר הם דוברים. אכן הקב"ה מנהיג את העולם ברוח פיו והוא הוציאנו ממצרים ואין אדם נוקף אצבע למטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה שנאמר "מה' מצעדי גבר כוננו" ובזה תלוי מה שאמרו חכמים ששואלין לו לאדם לאחר מיתה בעת דינו: "צפית לישועה" והיכן כתובה מצווה זאת? אלא שמע מנא בזה תלוי שכשם שיש לנו להאמין שהוציאנו ממצרים שנאמר "אנכי ה' אלוקיך וגו'" כך יש לנו להאמין שיוציאנו ויקבצנו מבין הגויים שנאמר "ושב וקבצך מכל וגו'".

(ר' יצחק מקורביל, סמ"ק מצוה א')

חוויה ברורה

כיצד האמונה בשיבת ציון תרמה לזהות היהודית לאורך ההיסטוריה?

עצה לדין

מה הקשר בין האמונה בישועה בעתיד לבין האמונה באלוקים?

מה בין 'דת' ל'אמונה'?

אמונה היא עיקר היהדות, אולם, המפרש "אמונה" במשמעותה המקובלת היום – מרוקן אותה מעצם תכנה. "אמונה" במשמעותה המקובלת הרי היא פעולה שכלית, ויש שהיא רק סברה בעלמא, וכל "מאמין" סבור שאמונתו היא אמת – על יסוד תבונתו והבטחתו של אחר. והנה, היום מזהים דת עם "אמונה" – ו"אמונה" היא תמצית הדת. אדם "דתי" "מאמין" בעיקרים שאינם ניתנים להשגת השכל. כך גירשו את הדת מן החיים, כך הפכו את הדת לספר עיקרים, למערכת סיסמות אמונה: כל הבא בשערי גן עדן חייב להציג עובר לכניסתו. אולם, לתת אמון בדברי הזולת איננו בשום מקום "האמין ב-", אלא "האמין ל-": "והן לא יאמינו לי" (שמות ד', א'). ואילו "אמונה ב-" איננה רק אמונה עיונית, ביטול דעתנו מפני דעתו של אחר, אל זו משמעות "האמין בה": לתמוך את יתדותינו בה' לסמוך עליו בעיון ובמעשה, להתחזק בו וללכת אחריו.

(רש"ר הירש, בראשית ט"ו, פסוק ו')

להתבונן...

והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול... וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות. כמו שאמר דוד: "כי אראה שמייך מעשה אצבעותיך מה אנוש כי תזכרנו". ולפי הדברים האלו אני מבאר כללים גדולים ממעשה רבון העולמים כדי שיהיו פתח למבין לאהוב את השם. כמו שאמרו חכמים בעניין "אהבה": "שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם".
(רמב"ם, הלכות יסודי התורה, פרק ב' הלכה ב')

שרשרת הזרות

מה מקומה של האמונה ביהדות?
במה תרמה היהדות לאנושות באמצעות האמונה?

חזיה ברררת

איזו אמונה קיבלתי מהוריי?
איזו אמונה ארצה להעביר הלאה לדורות הבאים?